

ÜNİTE 1/BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ÇAĞDAŞ KENT:SELANİK



Selanik şehri M.Kemal'in doğduğu şehirdir. Bugün Yunanistan topraklarında yer almaktadır. **Liman şehri** olan Selanik'te **canlı bir ticaret** vardı. Gelişmiş bir kent olan Selanik Atatürk'ün fikir zenginliğinin ve ufkunun gelişmesine olumlu etki yapmıştır. Şehirde Türklerle birlikte Rum, Bulgar, Sırp, Yahudi ve Ermeniler yaşamaktaydı. Bu çok uluslu yapı kültürel olarak zenginleşmesini sağlamıştır. Fakat bu milletler Fransız İhtilalı'nın yaydığı **milliyetçilik** akımından etkilendiler. Emperyalist(Sömürgeci) devletlerinde kışkırtmasıyla bağımsızlık için isyan ettiler.

Hap Bilgi:Fransız İhtilalinin yaydığı **Milliyetçilik** akımı sonucunda Osmanlı Devleti'ne karşı

- İlk ayaklanan **Sırp**lar
- İlk bağımsız olan **Yunanlılar**
- En son ayrılan ise **Arnavurluk**'tur.

Bunca sorun arasında Osmanlı devleti sınırlarını korumak istiyordu. Bunun için bazı Osmanlı aydınları dağılmaktan kurtulmanın yollarını aramaya başladılar.Osmanlıyı dağılmaktan kurtarmak için ortaya çıkan fikir akımları şunlardır.

Osmanlıcılık

İslamcılık

Türkçülük

Batıcılık

OSMANLILIK

Osmanlı sınırlarında yaşayan herkesi dini,dili,ırkı ne olursa olsun **OSMANLI** sayan, yani herkesi **EŞİT** kabul eden düşünce akımıdır.

İSLAMCILIK

Bu akıma göre devletin parçalanmasını önlemek için sadece **MÜSLÜMANLARI** bir çatı altında toplamak gerekir.Bazı Kaynaklarda; **İslamcılık=Ümmetçiliktir.**

FİKİR AKIMLARI

TÜRKÇÜLÜK

Diğer milletlerin isyanları engellenemeyeceğinden, bunun için **TÜRKLERİ** bir arada bulundurmanın öneminden bahsetmiştir.Amacı Büyük Türk(**Turan**) İmparatorluğu Kurmaktır.

BATICILIK

Osmanlı Devleti'nin kurtuluşunun tek yolunun **BATIYI** örnek almaktan geçtiğini savunan fikir akımıdır.

Hap Bilgi: Bu fikir akımlarından hiçbiri Osmanlıyı dağılmaktan kurtaramamıştır.

ÖRNEK CÜMLELER

Doğru

Yanlış

Atatürk'ün çocukluğunun geçtiği Selanik baskıcı bir ortamın olduğu yeri.

Selanik deniz ticareti sayesinde hem kültürel hem de ekonomik olarak zengindi..

Çağın fikir ve ihtiyaçlarına uygun medeni devlet olma fikri Batıcılık fikrini çıkardı.

Atatürk'ün ailesi Anadolu'dan Rumeliye yerleştirilen Türkmenlerdendir

Atatürk'ün doğduğu ev günümüzde büyük bir işhanı olarak faaliyet göstermektedir

Kim Bilecek?

1-Selanik' hangi deniz kenarındadır

Cevap:

2-Selanik'te kimler yaşamaktaydı

Cevap:

3-Selanik'te yaşayan farklı milletler hangi olayın etkisi ile isyanlar çıkarmaya başlamıştır

Cevap:

4-Osmanlı topraklarında yaşayan herkesi vatandaş olarak kabul eden ve bu şekilde çöküntüden kurtarmayı düşünün akım hangisidir?

Cevap:

5-Bütün Müslümanların, Halifenin egemenliği altında toplanmasını amaçlayan düşünce akımı hangisidir?

Cevap:

6-Bütün Türkleri tek bir devlet ve bayrak altında toplamak isteyen düşünce akımı hangisidir

Cevap:

7-Osmanlı'nın kurtuluşunun tek yolunun batıya ayak uydurmak olduğunu belirten bir görüş hangisidir?

Cevap:

ÖRNEK SORU



Mustafa Kemal'in doğduğu Selanik şehrinde, Türk aydınları ve gençleri tarafından, çeşitli gazete ve dergiler çıkarılmaktaydı.

Buna göre Selanik şehri için;

- I. Kültürel çalışmalar yapılmaktadır.
- II. Avrupa'nın merkezidir.
- III. Dönemin en gelişmiş şehridir.

yargılarından hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II

MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK YILLARI

Babası Ali Rıza Efendi annesi Zübeyde Hanım'dır. Babası önce gümrük memurluğu sonrada tüccarlık yapmıştır. Zübeyde Hanım ev hanımıydı.

Atatürk 1881 yılında Selanik'te doğdu. Ailesi Rumeli'nin Türkleştirilmesi için Anadolu'dan gönderilen Türkmen'lerdendir. (M. Kemal'in kardeşleri: **Fatma, Ahmet, Ömer, Naciye ve Makbule.**)

Öğrenim çağına gelen Mustafa'nın hangi okula gideceği konusunda annesi ile babası arasında anlaşmazlık çıkmıştı. Annesi Mustafa'nın Hafız Mehmet Efendi'nin Mahalle Mektebine gitmesini istiyor, babası ise o dönemki yeni yöntemlerle eğitim yapan Şemsi Efendi Mektebinde okumasını istiyordu. Zübeyde Hanım üzmek istemeyen Ali Rıza Efendi oğlunu önce Mahalle Mektebine gönderdi. Fakat birkaç gün sonra Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti.

MUSTAFA KEMAL SIRASIYLA ŞU OKULLARA GİTTİ

1- MAHALLE MEKTEBİ

2-ŞEMSİ EFENDİ OKULU:1887

Selanik'in ilk özel Müslüman okuludur. Modern bir öğretim vermiştir. Bu okulda iken babası 1888 yılında vefat etmiştir.

3- SELANİK MÜLKİYE RÜŞTİYESİ: 1894

Mustafa Kemal bu okulda okumak istemiyordu daha çok askerlik mesleğini seviyordu Selanik sokaklarında gördüğü askerlerden ve asker olan komşularından çok etkilenmişti. Bu yüzden annesinden habersiz, **askeri** sınavlara girdi ve Selanik Askeri Rüştiyesini kazandı.

4- SELANİK ASKERİ RÜŞTİYESİ (ORTAOKUL) 1894

Kemal adını Matematik öğretmeni (Mustafa Sabri) vermiştir.

5- MANASTIR ASKERİ İDADİSİ (LİSE) 1896

Bu okulda Edebiyata ve Tarihe merak saldı. Türk

Tarihini iyi öğrendi. Bu okulda Okul Derslerinin yanında **Fransızcasını** ilerletti.

6-İSTANBUL HARP OKULU:1899

Manastır Askeri İdadisi'ni başarıyla bitiren Mustafa Kemal, **1899** Yılında İstanbul'a giderek Harp Okulu'nun Piyade Bölümüne girdi. 1902'de bu okulu **teğmen rütbesiyle** bitirdi ve öğrenimine Harp Akademisi'nde devam etti.

7- İSTANBUL HARP AKADEMİSİ:1902

Atatürk, bir yandan öğreniminde başarılı olmak için sürekli çalışıyor bir yandan da ülkenin kaderine kafa yoruyordu. Zira ülkenin siyasetinde yanlışlar olduğunu fark etmişti.

01 Ocak **1905** tarihinde de Harp Akademisi'nden mezun olan **Kurmay Yüzbaşı** Mustafa Kemal, staj yapması için Şam'daki orduya gönderildi.

Hap Bilgi: Manastırdayken **Fransız yazarlarını** Türk Milliyetçiliği üzerine de **Namık Kemal** ve **M. Emin Yurdakul** gibi yazarları okumuştur.

ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
“Kemal” adını Manastır Askeri İdadisindeki Matematik öğretmeni vermiştir.		
İstanbul Harb Okulundan Teğmen olarak 1902 de mezun oldu.		
Şemsi Efendi Mektebi çağdaş eğitim veren bir okuldu		
Meslek seçiminde istekli olmak önemli bir unsurdur.		
Kişisel tercihler öğrenim hayatını ve daha sonraki hayatımızı etkilemez		

Kim Bilecek?

1-Mustafa Kemal hangi okulda öğretim hayatına başlamıştır?

Cevap:

2-Mustafa Kemal'in mezun olduğu ilk okul hangisidir?

Cevap:

3-M. Kemal hangi ortaokulu yarıda bırakmıştı

Cevap:

4- M. Kemal hangi okuldayken, tarihe ve edebiyata ilgi duymuştur?

Cevap:

5- M. Kemal hangi okuldan teğmen olarak mezun olmuştur?

Cevap:

6- M. Kemal İstanbul Harp Akademisinden hangi rütbe ile mezun olmuştur?

Cevap:

MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI

Hap Bilgi:

- **Şam**= M.Kemal'in ilk görev yeridir. (5.Ordu komutanlığı) M.Kemal Şam'dayken Arapların Osmanlıya karşı ayaklandığını ve Osmanlıdan ayrılmak istediklerini görmüş; bunun üzerine Namık Kemal'den esinlenerek gizli bir cemiyet olan **Vatan ve Hürriyet Cemiyetini** kurmuştur.
- **Trablusgarp**= ilk askeri başarısıdır.
- **Balkan savaşları**: Gelibolu yarımadasında görev almıştır.
- **Çanakkale Cephesi**= Tüm dünya tarafından tanındı ve Kurtuluş Savaşının lideri oldu.
- **Kafkas Cephesi**= 1.Dünya Savaşı sırasında **Muş ve Bitlis'i** geri aldı.

31 MART OLAYI

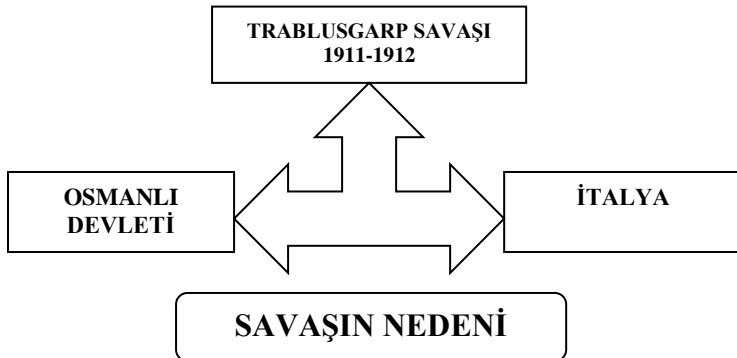
II. Meşrutiyetin ilanı ve meclisin açılmasına karşı İstanbul'da bir ayaklanma çıktı. Bu ayaklanmaya 31 Mart Olayı denildi. Bu ayaklanmayı bastırabilmek için Selanik'ten bir ordu hazırlandı ve İstanbul'a gönderildi.

M.Kemal bu orduya **Hareket Ordusu** adını vermiş ve bu orduda **Kurmay Başkanı** olarak görev yapmıştır.

31 Mart İsyanının bastırılmasından sonra II. Abdulhamit tahtan indirildi yerine V.Mehmet Padişah oldu.

Hap Bilgi: 31 Mart Olayı mevcut düzene yani rejime karşı çıkan ilk isyandır.

TRABLUSGARP SAVAŞI



Sanayi inkılabını geç tamamlayan İtalya Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki toprağı olan Trablusgarp'ı ele geçirmek ve **sömürgeleştirmek** için Trablusgarp'a saldırdı.

Osmanlı Devleti Trablusgarp'ı savunmak için karadan asker gönderemedi; çünkü Mısır İngilizlerin elindeydi. Deniz gücü çok zayıf olduğu için denizden de yardım gönderemedi. Bunun üzerine M.Kemal ve Enver Paşa gibi gönüllü subaylar gizlice sivil kıyafetlerle ve takma isimlerle Trablusgarp'a gitti. Burada halkı örgütleyerek özellikle **Derne ve Tobruk'ta** İtalyanlara karşı savaştılar. Fakat İtalyanların 12 adaya saldırması ve bu sıralarda Balkan savaşlarının çıkması üzerine Osmanlı Devleti İtalya ile **Uşi Antlaşmasını** imzalamak zorunda kaldı.

Hap Bilgi:

- Trablusgarp savaşı **Uşi Antlaşması** ile sona erdi.
- Trablusgarp savaşı M.Kemal'in ilk askeri başarısıdır.
- Trablusgarp İtalyanlara bırakıldı ve böylece Osmanlının **Kuzey Afrika'daki son toprağı** da elinden çıktı.

ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
Atatürk'ün ilk görev yeri Şam'daki 5. Ordudur		
M. Kemal Trablusgarp'ta İngiliz ve Fransızlarla mücadele etmiştir.		
M. Kemal'in Balkan savaşlarında Gelibolu'da görev alması bölgeyi tanınmasına neden olmuştur		
M. Kemal'in ilk askeri başarısı Çanakkale Cephesindedir.		
Trablusgarp savaşının sonunda Derne Tobruk ve Bingazi geçişi olarak İtalyanlara bırakılmıştır		

Kim Bilecek?

1-Mustafa Kemal'in ilk görev yeri neresidir?

Cevap:

2-Mustafa Kemal orduya hangi rütbe ile başladı?

Cevap:

3-İstanbul'da meşrutiyeti isteyenler ile istemeyenler arasında çıkan olaya ne denir?

Cevap:

4- 31 Mart Vakası hangi ordu bastırmıştır?

Cevap:

5- Sömürge arayan İtalya Osmanlıya ait hangi yere asker çıkarmak istemiştir?

Cevap:

6- Trablusgarp Savaşında karadan neden ordu gönderemedik?

Cevap:

7-Trablusgarp savaşında denizden neden donanma gönderemedik?

Cevap:

8-Trablusgarp'ta hangi cepheler vardı?

Cevap:

9-Trablusgarp'ı alamayan İtalyanlar, Osmanlıyı barışa zorlamak için nereyi işgal etti?

Cevap:

10- Balkan Savaşları çıkınca Osmanlı devleti Trablusgarp savaşını bitirmek istemiş ve hangi anlaşma ile savaşı bitirmiştir?

Cevap:

11- Kuzey Afrika'daki son toprağımız hangi anlaşma ile elimizden çıkmıştır?

Cevap:

12- M. Kemal'in sömürgecilere karşı ilk başarısı nerede olmuştur

Cevap:

13- M. Kemal doğuda hangi şehirleri Rusların işgalinden kurtarmıştır?

Cevap:

ÖRNEK SORU

1) ? - İlk görev yeri

Trablusgarp - Gönüllü olarak İtalyanlara karşı savaştı.

Manastır - Askeri lisede okudu

Sofya - Askeri ateşe olarak görev yaptı.

Verilen eşleştirme soru işareti olan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Suriye

B) Selanik

C) Trablusgarp

D) İstanbul

2)



25 Nisan 1915'te Arıburnu'na çıkan düşman kuvvetlerini, Mustafa Kemal'in komuta ettiği 19. Tümen Conkbayırı'nda durdurdu. Mustafa Kemal, bu başarı üzerine albaylığa yükseldi

Buna göre Mustafa Kemal aşağıdaki alanlardan hangisinde başarı kazandığı söylenebilir

A) Sosyal

B) Siyasi

C) Askerî

D) Dini

MUSTAFA KEMAL'İN HAYATINDA İZ BIRAKAN 4 ŞEHİR

SELANİK

MANASTIR

İSTANBUL

SOFYA

SELANİK: M.Kemal'in doğduğu büyüdüğü şehirdir. Bu şehirde bir çok milletle birlikte yaşamış farklı kültürleri öğrenmiştir. Askerlik görevinin bir bölümünü burada yapmış ve 31 Mart Ayaklanmasını bastırmak için Hareket ordusu ile birlikte buradan hareket etmiştir.

MANASTIR: Lise hayatını bu şehirde geçirmiştir.M.Kemal burada Fransız yazarları okuyarak eşitlik adalet gibi kavramları ;Namık Kemal, M.Emin Yurdakul gibi yazarları okuyarak ta Milliyetçilik kavramlarını öğrenmiştir.

İSTANBUL: M.Kemal'in İstanbul'a ilk gelişi aslında **eğitim** amaçlıdır. Daha sonraki yıllarda görevi gereği burada bulunmuş ve çalışmıştır.

SOFYA: M.Kemal burada bir yıldan fazla **Sofya Askeri Ateşeliği** yapmıştır.

Hap Bilgi: Bu şehirle günümüzde
Selanik: **Yunanistan**
Manastır: **Makedonya**
İstanbul: **Türkiye**
Sofya: **Bulgaristan**
sınırları içerisinde yer almaktadır.

ATATÜRK'ÜN ESERLERİ

VATANDAŞ
İÇİN MEDENİ
BİLGİLER

GEOMETRİ

CUMALİ
ORDUGAHI

NUTUK

ZABİT VE
KUMANDAN İLE
HASBİHAL

TABİYE VE
TATBİKAT
SEYAHATİ

Hap Bilgi: M.Kemal'e göre "benim en büyük eserim **Türkiye Cumhuriyeti'dir.**"

ÖRNEK CÜMLELER	Doğru	Yanlış
Atatürk'ün etkileyen şehirlerden birisi olan Manastır günümüzde Yunanistan'dadır		
Manastır şehrinin günümüzdeki adı Bitola'dır		
Selanik özgür düşüncenin olduğu bir şehirdir		
Selanik'te farklı milletler olması, farklı kültürlerinde oluşmasını sağlamıştır.		
M. Kemal, arkadaşı Ömer Naci'den tarih ve vatan sevgisi konusunda etkilenmiştir		

Kim Bilecek?

1-Mustafa M. Kemal'in Selanik'te üyesi olduğu cemiyet?

Cevap:

2-M. Kemal İttihat ve Terakki Cemiyetinden neden ayrılmıştır?

Cevap:

3-M. Kemal Manastır askeri idadisindeyken hangi alanlarda arkadaşlarından etkilenmiştir?

Cevap:

4- M. Kemal Manastır askeri idadisindeyken Namık Kemal ve Tevfik Fikret'ten hangi alanda etkilenmiştir?

Cevap:

5- M. Kemal'i etkileyen şehirler hangileridir?

Cevap:

6- Genç ve aydın kesimin bulunduğu, özgürlükçü ortamdan dolayı gazete ve dergilerin çıktığı şehir hangisidir?

Cevap:

7-Günümüzde Makedonya'da bulunan ve M. Kemal'in fikri hayatını etkileyen şehir?

Cevap:

8-Manastır şehrinin günümüzdeki adı?

Cevap:

9-M. Kemal'in askeri ateşe olarak görev aldığı şehir?

Cevap:

10- M. Kemal'in hem askeri öğrencilik hem de askeri görevle bulunduğu Osmanlının en gelişmiş şehri?

Cevap:

11- M. Kemal'in kıyafet balosuna yeniçeri kıyafeti ile katıldığı şehir?

Cevap:

12- M. Kemal'in Tarih Öğretmeni Mehmet Tevfik Beyden Türk Tarihi alanında etkilendiği şehir Cevap:

ÖRNEK SORU

1-



Şemaya verilebilecek en iyi başlık aşağıda- kilerden hangisidir?

- A) Mustafa Kemal'in matematiğe olan ilgisinin nedenleri
- B) Mustafa Kemal'in fikri hayatını etkileyen gelişmeler
- C) Mustafa Kemal'in öğrenim gördüğü okullar
- D) Askeri deha Mustafa Kemal

2-

Atatürk'ün yetiştiği dönemde Osmanlı ülkesin- de, dini derslerin ağırlıkta olduğu mektep ve medreseler, Batı'daki örneklerine göre eğitim veren askeri okullar ve çeşitli meslek okulları, gayrimüslimlerin açtıkları azınlık okulları ile ya-abancı devletler tarafından açılan okullar bulun- maktaydı.

Osmanlı Devleti'nde okulların farklı eğitim anlayışlarıyla faaliyet göstermesinin aşağı- dakilerden hangisine yol açtığı söylenebi- lir?

- A) Ortak bir kültürün doğmasına
- B) Eğitim faaliyetlerinin kolaylaşmasına
- C) Toplumda kültür çatışmalarının yaşanma- sına
- D) Azınlık ve yabancı okulların tamamının ka- patılmasına

3-

Atatürk'ün doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği şehir olan Selanik'te Türklerle birlikte Rum, Bulgar, Sırp, Yahudi ve Ermeniler gibi milletler de yaşamaktaydı.

Selanik şehrindeki bu çok uluslu yapının aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladı- ğı söylenemez?

- A) Zengin bir kültürel yapının oluşmasına
- B) Milliyetçilik akımının etkilerinin yoğun ola- rak görülmesine
- C) Azınlık haklarının kısıtlanmasına
- D) Atatürk'ün fikir hayatının zenginleşmesine

4-



Resimde öğretmenin sorusuna hangi öğ- renciler doğru cevap vermişlerdir?

- A) Kerem ve Ferhat
- B) Kerem ve Şirin
- C) Ferhat ve Şirin
- D) Kerem, Ferhat ve Şirin

VATANSEVERLİĞİ

Ulusı için her şeyi yapmasıdır. "Ben icap ettiği zaman en büyük hediyem olmak üzere canımı vereceğim." Sözü buna örnektir.

İDEALİSTLİĞİ

Hedeflerine ulaşmak için yılmadan çalışmaktır. Hedeflerinden vazgeçmemektir. M. Kemal'in en büyük hedefi milletine yararlı olmaktır

İLERİ GÖRÜŞLÜLÜĞÜ

Geleceği doğru tahmin etmektir. Çanakkale Muharebeleri sırasında, düşman donanmasının nerden çıkarma yapabileceğini önceden sezerek gerekli tedbiri alması savaşın sonucunu değiştirmiştir.

ÇOK CEPHELİLİĞİ
(YÖNLÜLÜĞÜ)

Değişik alanlarda bilgili ve etkili olmasıdır. M. Kemal iyi bir asker olduğu gibi iyi yönetici ve hukuk adamıdır.

MANTIKLILIĞI
(GERÇEKÇİLİĞİ)

Yaptığı işlerde mantık kurallarına uymasındır. Büyük ve gereksiz hayallere kapılmamaktır.

GURURA VE
ÜMİTSİZLİĞE YER
VERMEMESİ

Yaptıkları işlerle gururlanmaz. Kurtuluş Savaşını kazandığında "Savaşı Türk Milleti kazanmıştır." demiştir. Zor durumlarda asla ümitsizliğe kapılmamıştır.

ÖRNEK SORU

1) Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşı'nda ordu komutanından savaş alanındaki tüm

kuvvetlerin kendi emirine verilmesini istemesi

Bu durum onun aşağıdaki hangi yönünü ön plana çıkarır?

- A) İleri görüşlülüğünü B) Kendine olan güvenini
C) Çok cepheliliğini D) Ümitsizliğe yer vermemesini

2)

I- Samsun'a çıktıktan sonra vatanın bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını sağlamak için Türk milletini ortak amaçlar etrafında toplaması

II- Kurtuluş Savaşı'nı belli bir programa dayalı olarak yürütmesi

III- Erzurum Kongresi'nde Temsil Heyeti başkanlığına seçilmesi

IV- Kılık - kıyafet devrimini gerçekleştirmesi

Atatürk'ün yaşamında görülen yukarıdaki olgular, aşağıdaki tabloda onun kişilik özellikleriyle eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

- | I | II | III | IV |
|----------------------|---------------|------------------|----------------|
| A) Birleştiriciliği | Planlılığı | Liderliği | Yenilikçiliği |
| B) Planlılığı | Yenilikçiliği | Birleştiriciliği | Kararlılığı |
| C) Birleştiriciliği | Planlılığı | Yenilikçiliği | Liderliği |
| D) İleri Görüşlülüğü | Sabırlılığı | Yaratıcılığı | Milliyetçiliği |

3) Mustafa Kemal'in Anafartalar Savaşı'nda;
Size ben taarruz emretmiyorum. Ölmeyle emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve komutanlar geçebilir.
emrini vermesi onun;

I- Cesaret II- Akılcılık III- Yenilikçilik IV- Vatanseverlik
gibi kişisel özelliklerinden hangileri ile ilgili olabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I ve IV